

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 184 (XXVIII) — Nr. 71

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Luni, 1 februarie 2016

SUMAR

Nr.	Pagina	Nr.	Pagina
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE			
Decizia nr. 748 din 4 noiembrie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 35 alin. (1) din Legea fondului funciar nr. 18/1991, precum și ale art. 2 alin. (1) și (2) și art. 24 alin. (1), (1 ²) și (1 ⁴) din Legea nr. 1/2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și celor forestiere, solicitate potrivit prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991 și ale Legii nr. 169/1997	2-6	37. — Decizie privind numirea doamnei Irina Alexe în funcția de secretar de stat la Secretariatul General al Guvernului	9
Opinie separată	7	ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
HOTĂRĂRI ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI			
27. — Hotărâre pentru modificarea art. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 729/2015 privind declanșarea procedurilor de expropriere a imobilelor proprietate privată care constituie coridorul de expropriere al lucrării de utilitate publică de interes național „Secțiunea 1C, subsecțiunea Ogra—Târgu Mureș pe teritoriul localităților Cristești, Gheorghe Doja, Ogra, Sânpaul, Ungheni și Târgu Mureș din județul Mureș” din cadrul obiectivului de investiții „Autostrada Brașov—Târgu Mureș—Cluj—Oradea”	8	146/C. — Ordin al ministrului justiției privind prelungirea aplicării în anul 2016 a Ordinului ministrului justiției nr. 820/C/2015 pentru aprobarea Normelor metodologice privind acordarea majorării pentru lucrări de excepție sau misiuni speciale funcționarilor publici cu statut special și personalului civil din sistemul administrației penitenciare și a Ordinului ministrului justiției nr. 821/C/2015 privind condițiile de acordare a majorării salariale pentru funcționarii publici cu statut special și personalul civil din sistemul administrației penitenciare care desfășoară activități în zilele de repaus săptămânal, de sărbători legale și în celelalte zile în care, în conformitate cu reglementările în vigoare, nu se lucrează	9
DECIZII ALE PRIM-MINISTRULUI			
36. — Decizie privind eliberarea doamnei Irina Alexe, la cerere, din funcția publică de secretar general adjunct al Ministerului Afacerilor Interne	8	ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	
		Decizia nr. 23 din 26 octombrie 2015 (Completul competent să judece recursul în interesul legii)	10-16

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 748**

din 4 noiembrie 2015

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 35 alin. (1)**din Legea fondului funciar nr. 18/1991, precum și ale art. 2 alin. (1) și (2) și art. 24 alin. (1), (12) și (14)****din Legea nr. 1/2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole****și celor forestiere, solicitate potrivit prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991****și ale Legii nr. 169/1997**

Augustin Zegrean	— președinte
Valer Dorneanu	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Puskás Valentin Zoltán	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Tudorel Toader	— judecător
Benke Károly	— magistrat-asistent-șef

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 35 alin. (1) din Legea fondului funciar nr. 18/1991, precum și ale art. 2 alin. (1) și (2) și art. 24 alin. (1), (12) și (14) din Legea nr. 1/2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și celor forestiere, solicitate potrivit prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991 și ale Legii nr. 169/1997, excepție ridicată de Academia Română în Dosarul nr. 1.461/240/2009 al Judecătoriai Hațeg — Secția civilă și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.195D/2014.

2. Dezbaterile inițiale au avut loc în ședința publică din 26 mai 2015, în prezența reprezentantului autoarei excepției de neconstituționalitate, avocat Ioan Vlaic din Baroul București, cu delegație depusă la dosar, și a reprezentantului părților Kendeffy Maria și Pongrácz Elisabeth, avocat Májai László din Baroul Harghita, cu delegație depusă la dosar, și cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Liviu Drăgănescu, lipsind celelalte părți. Dezbaterile au fost consemnate în încheierea de ședință de la acea dată, când, având în vedere cererea de întrerupere a deliberărilor pentru o mai bună studiere a problemelor ce formează obiectul cauzei, în temeiul dispozițiilor art. 57 și art. 58 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, Curtea a amânat pronunțarea asupra cauzei pentru data de 9 iunie 2015, dată la care, având în vedere necesitatea lămuririi suplimentare a unor aspecte, în temeiul dispozițiilor art. 58 alin. (4) din Legea nr. 47/1992 și ale art. 47 alin. (3) din Regulamentul de organizare și funcționare a Curții Constituționale, Curtea a dispus redeschiderea dezbaterilor și repunerea pe rol a cauzei pentru data de 16 iulie 2015. Dezbaterile de la această dată au avut loc în prezența reprezentantului autoarei excepției de neconstituționalitate, avocat Ioan Vlaic din Baroul București, cu delegație depusă la dosar, și a reprezentantului părților Kendeffy Maria și Pongrácz Elisabeth, avocat Májai László din Baroul Harghita, cu delegație depusă la dosar, și cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Liviu-Daniel Arcer, lipsind celelalte părți. Dezbaterile au fost consemnate în încheierea de ședință de la acea dată, când având în vedere cererea de întrerupere a

deliberărilor pentru o mai bună studiere a problemelor ce formează obiectul cauzei, ținând cont de prevederile art. 1 din Hotărârea Plenului Curții Constituționale nr. 9/2015 privind programul de activitate jurisdicțională a Curții Constituționale, în temeiul dispozițiilor art. 57 și art. 58 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, Curtea a dispus amânarea pronunțării asupra cauzei pentru data de 6 octombrie 2015, dată la care, constatând că nu este întrunită majoritatea prevăzută de art. 6 teza a doua și art. 51 alin. (1) teza a doua din Legea nr. 47/1992, în temeiul art. 58 alin. (4) din Legea nr. 47/1992 și art. 56 alin. (3) din Regulamentul de organizare și funcționare a Curții Constituționale, Curtea a dispus redeschiderea dezbaterilor și repunerea pe rol a cauzei pentru data de 27 octombrie 2015. Dezbaterile de la această dată au avut loc în prezența reprezentantului autoarei excepției de neconstituționalitate, avocat Ioan Vlaic din Baroul București, cu delegație depusă la dosar, și a reprezentantului părților Kendeffy Maria și Pongrácz Elisabeth, avocat Májai László din Baroul Harghita, cu delegație depusă la dosar, și cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Liviu Drăgănescu, lipsind celelalte părți. Dezbaterile au fost consemnate în încheierea de ședință de la acea dată, când, având în vedere cererea de întrerupere a deliberărilor pentru o mai bună studiere a problemelor ce formează obiectul cauzei, în temeiul dispozițiilor art. 57 și art. 58 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, Curtea a dispus amânarea pronunțării asupra cauzei pentru data de 4 noiembrie 2015, dată la care a pronunțat prezenta decizie.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

3. Prin Încheierea din 15 octombrie 2014, pronunțată în Dosarul nr. 1.461/240/2009, **Judecătoria Hațeg — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională pentru soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 35 alin. (1) din Legea fondului funciar nr. 18/1991, precum și ale art. 2 alin. (1) și (2) și art. 24 alin. (1), (12) și (14) din Legea nr. 1/2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și a celor forestiere, solicitate potrivit prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991 și ale Legii nr. 169/1997**, excepție ridicată de Academia Română într-o cauză având ca obiect soluționarea cererii prin care autoarea excepției a solicitat instanței să constate nulitatea absolută, desființarea parțială și modificarea unor titluri de proprietate emise pe numele părților pârâte în dosar.

4. **În motivarea excepției de neconstituționalitate** se susține, în esență, că dispozițiile legale criticate aduc atingere prevederilor art. 16 alin. (2) și art. 136 alin. (2)—(4) din Constituție, deoarece dispun reconstituirea dreptului de

proprietate pe vechile amplasamente, fără a distinge dacă vechile amplasamente au intrat în mod legal în domeniul public al statului român, devenind bunuri inalienabile, innesizabile și imprescriptibile. Astfel, art. 2 alin. (1) din Legea nr. 1/2000 prevede posibilitatea comasării terenurilor care urmează să fie retrocedate într-un singur amplasament, doar în urma acordului dintre Comisia de aplicare a legilor fondului funciar și proprietari, fără să existe un control prealabil care să verifice situația juridică a terenurilor supuse comasării, cât și a faptului dacă acele terenuri se suprapun ori nu peste domeniul public al statului. Mai mult, alin. (2) al art. 2 din Legea nr. 1/2000 prevede că „*rămân fără nicio altă confirmare*” acele drepturi dobândite cu respectarea prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991, pentru care au fost eliberate adeverințe de proprietate, proces-verbal de punere în posesie sau titlu de proprietate.

5. Acest ultim text, alături de cel al art. 35 alin. (1) din Legea nr. 18/1991 operează, în plus, și o discriminare pozitivă în sensul favorizării persoanelor fizice și juridice în detrimentul proprietății publice, întrucât condiționează dovedirea dreptului de proprietate al statului de înscrierea acestuia în sistemul de evidență a proprietăților funciare. Or, precizează autoarea excepției, în România domeniul public este parțial înscris sau chiar neînscris în cărțile funciare, deoarece, ca efect al deselor schimbări legislative, nu există un sistem general de evidență al cadastrului funciar și nici al amenajamentelor silvice. Totodată, participanții la procesul de reconstituire a dreptului de proprietate pe vechile amplasamente pot să nu cunoască sau să ignore hotărârile Guvernului pentru aprobarea inventarului centralizat al bunurilor din domeniul public al statului, în condițiile în care lista acestor bunuri se publică în anexe transmise doar instituțiilor interesate.

6. Dispozițiile art. 24 alin. (1) din Legea nr. 1/2000 prevăd, de asemenea, reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor forestiere pe vechile amplasamente, ignorând art. 136 alin. (3) din Legea fundamentală, în virtutea cărora bunurile stabilite de legea organică fac obiectul exclusiv al proprietății publice. În acest sens, autoarea excepției menționează pct. I. 5, 6 și 7 din anexa la Legea nr. 213/1998 privind bunurile proprietate publică, art. 5 alin. (1) din Legea nr. 18/1991, art. 4 și pct. I.1. poziția C din anexa I la Legea nr. 5/2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național — secțiunea a III-a — zone protejate, unde sunt enumerate cu titlu de bunuri aparținând domeniului public, terenurile care au aparținut domeniului public al statului înainte de 6 martie 1945, parcurile naționale, rezervațiile naturale și monumentele naturii, respectiv zona Retezat. Aceste bunuri sunt inalienabile, innesizabile și imprescriptibile, astfel că nu pot constitui obiect al reconstituirii dreptului de proprietate privată pe vechile amplasamente. Dispozițiile de lege criticate permit, însă, posibilitatea ieșirii acestora din domeniul public, „fără să existe, în prealabil, o introducere a lor în circuitul civil, potrivit legii, după o prealabilă și legală dezafectare din domeniul public”. Având în vedere și dispozițiile art. 887 alin. (1) din Codul civil, potrivit cărora „*Drepturile reale se dobândesc fără înscriere în cartea funciară când provin din moștenire, accesiuune naturală, vânzare silită, expropriere pentru cauza de utilitate publică, precum și în alte cazuri expres prevăzute de lege*”, rezultă, în opinia autoarei excepției, că singura modalitate pentru protejarea eficientă a terenurilor cu vegetație forestieră intrate în domeniul public al statului român este excluderea lor de la reconstituirea dreptului de proprietate a persoanelor fizice și juridice pe vechile amplasamente asupra cărora statul român a dobândit, în modurile prevăzute de lege, dreptul de proprietate publică, terenuri situate în rezervațiile naturale și parcuri

naționale, respectiv în „*Zone protejate de interes național și monumentele naturii*”.

7. Aceleași dispoziții ale art. 24 alin. (1) din Legea nr. 1/2000 contravin art. 136 alin. (2)—(4) din Constituție și prin aceea că nu pot coexista în stare de indiviziune terenuri forestiere pe vechile amplasamente asupra cărora s-a reconstituit, total sau parțial, dreptul de proprietate al foștilor proprietari sau al moștenitorilor acestora, cu terenuri forestiere aparținând domeniului public al statului român, pentru considerentul că atributele inalienabilității, imprescriptibilității și innesizabilității, specifice acestora din urmă, nu pot fi extinse și asupra terenurilor particularilor.

8. În sfârșit, în privința art. 24 alin. (12) și (14) din Legea nr. 1/2000, autoarea excepției precizează că, prin Decizia nr. 652 din 28 aprilie 2009, Curtea Constituțională a constatat că acestea sunt neconstituționale în ceea ce privește dreptul foștilor proprietari de a opta pentru atribuirea unei suprafețe echivalente din fondul forestier proprietate de stat. Ca efect al art. 147 alin. (1) din Constituție și în lipsa intervenției legislative, acestor texte le-au încetat, în prezent, efectele juridice. Chiar și așa, autoarea excepției consideră că neconstituționalitatea lor poate fi examinată de Curtea Constituțională inclusiv în raport cu normele fundamentale ale art. 136 alin. (2)—(4), având în vedere că, prin Decizia nr. 652 din 28 aprilie 2009, a fost analizată conformitatea acestora față de art. 4 alin. (2), art. 16 și art. 44 din Legea fundamentală. Așa fiind, susține că dispozițiile art. 24 alin. (12) și (14) din Legea nr. 1/2000 încalcă textele constituționale invocate, deoarece, în lipsa oricărei distincții, permit restituirea către foștii proprietari sau moștenitorii acestora inclusiv a acelor terenuri aflate în domeniul public al statului care aparțin rezervațiilor naturale și parcurilor naționale, respectiv „*Zonelor protejate de interes național și monumentelor naturii*”.

9. **Judecătoria Hațeg — Secția civilă**, contrar dispozițiilor art. 29 alin. (4) din Legea nr. 47/1992, nu și-a exprimat opinia cu privire la temeinicia excepției de neconstituționalitate.

10. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

11. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, înscrisurile depuse la dosar, susținerile reprezentanților părților prezente, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

12. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

13. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl reprezintă dispozițiile art. 35 alin. (1) din Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1 din 5 ianuarie 1998, precum și ale art. 2 alin. (1) și (2), art. 24 alin. (1), (12) și (14) din Legea nr. 1/2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și celor forestiere, solicitate potrivit Legii fondului funciar nr. 18/1991 și ale Legii nr. 169/1997, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 8 din 12 ianuarie 2000, astfel cum au fost modificate, respectiv completate prin art. I pct. 2, 22, și,

respectiv, 23 din titlul VI al Legii nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 653 din 22 iulie 2005. Dispozițiile legale criticate au următorul conținut:

— Art. 35 alin. (1) din Legea fondului funciar nr. 18/1991: *„Terenurile proprietatea statului sunt acele suprafețe intrate în patrimoniul său în conformitate cu prevederile legale existente până la data de 1 ianuarie 1990 și înregistrate ca atare în sistemul de evidență al cadastrului funciar general și în amenajamentele silvice.”*

— Art. 2 alin. (1) și (2) din Legea nr. 1/2000: *„(1) În aplicarea prevederilor prezentei legi reconstituirea dreptului de proprietate se face pe vechile amplasamente, dacă acestea nu au fost atribuite legal altor persoane. Comisiile de aplicare a legilor fondului funciar, de comun acord cu proprietarii, pot comasa terenurile care urmează să fie retrocedate într-un singur amplasament.*

(2) Drepturile dobândite cu respectarea prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991, pentru care au fost eliberate adeverințe de proprietate, proces-verbal de punere în posesie sau titlu de proprietate, rămân valabile fără nicio altă confirmare.”

— Art. 24 alin. (1), (12) și (14) din Legea nr. 1/2000: *„(1) Reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor forestiere, pentru diferența dintre suprafața primită prin aplicarea legilor fondului funciar și cea avută în proprietate, persoanelor fizice și juridice sau, după caz, moștenitorilor acestora, se face pe vechile amplasamente.*

(...)

(12) Terenurile din ariile naturale protejate, constituite și declarate astfel potrivit legii, arboretele constituite ca unități-sursă pentru producerea materialelor forestiere de reproducere, plantajele, culturile de plante-mamă pentru producția de butași, înscrise în catalogul național al materialelor de bază, se restituie foștilor proprietari sau moștenitorilor acestora, cu obligația de a le păstra destinația și de a le asigura administrarea prin structuri silvice autorizate. Fostul proprietar poate opta pentru atribuirea unei suprafețe echivalente din fondul forestier proprietate de stat.

(...)

(14) În cazul în care pe vechiul amplasament se află păduri încadrate în grupa I funcțională conform prevederilor Legii nr. 26/1996 — Codul silvic, cu modificările și completările ulterioare, fostul proprietar sau moștenitorii acestuia trebuie să respecte destinația acestora și să permită lucrările de intervenție necesare sau pot opta pentru restituirea unui alt teren, situat în apropierea vechiului amplasament.”

14. În opinia autoarei excepției de neconstituționalitate dispozițiile legale criticate încalcă prevederile constituționale ale art. 16 privind egalitatea în drepturi și art. 136 privind proprietatea.

15. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că dispozițiile art. 35 alin. (1) din Legea nr. 18/1991, lege preconstituțională, stabilesc două condiții cumulative ce trebuie întrunite pentru ca terenurile, parte a fondului funciar al României, să facă obiectul proprietății statului, respectiv să fi intrat în patrimoniul statului în conformitate cu prevederile legale existente până la data de 1 ianuarie 1990 și să fi fost înregistrate ca atare în sistemul de evidență al cadastrului funciar general și în amenajamentele silvice.

16. În privința primei condiții enunțate, Curtea observă că aceasta este o expresie a jurisprudenței sale constante, potrivit căreia „a considera, într-o dispoziție a legii, că și imobilele preluate de stat, fără titlu, fac obiectul dreptului său de

proprietate ar fi să se recunoască acestei legi un efect constitutiv de drept de proprietate al statului, ceea ce ar presupune fie un efect retroactiv al legii, fie recurgerea la un mod de transformare a proprietății persoanelor fizice în proprietate de stat, pe care Constituția din 1991 nu îl cunoaște și care, de aceea, nu poate fi acceptat” (a se vedea, spre exemplu, Decizia nr. 73 din 19 iulie 1995, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 177 din 8 august 1995, sau Decizia nr. 136 din 21 octombrie 1998, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 448 din 24 noiembrie 1998). În privința celei de-a doua condiții menționate de textul de lege analizat, Curtea reține că aceasta are în vedere, de asemenea, regimul juridic în vigoare la data intrării în patrimoniul statului a terenului respectiv. Astfel, în regimul de carte funciară reglementat de Decretul-lege nr. 115/1938 pentru unificarea dispozițiilor privitoare la cărțile funciare, publicat în Monitorul Oficial nr. 95 din 27 aprilie 1938, dreptul de proprietate se dobândea numai dacă acesta era înscris în cartea funciară (art. 17 alin. 1); însă, dreptul de proprietate se dobândea „fără înscriere în cartea funciară, din cauză de moarte, accesiune, vânzare silită și expropriere” (art. 26 din decretul-lege). Anterior decretului-lege menționat, în teritoriile României în care se aplica regimul de carte funciară, dreptul de proprietate se dobândea, de asemenea, numai dacă acesta era înscris în cartea funciară; în acea perioadă de timp, exproprierea realizată prin Legea pentru reforma agrară din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș și Legea pentru reformă agrară din Bucovina, publicate în Monitorul Oficial nr. 93 din 30 iulie 1921 trebuiau și acestea înscrise în cartea funciară. În acest sens sunt dispozițiile art. 66 din Legea pentru reformă agrară din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș și art. 48 din Legea pentru reformă agrară din Bucovina. Totuși, aceste înscrieri nu erau realizate pentru a se constitui dreptul de proprietate al statului, ci pentru a se realiza publicitatea și opozabilitatea operațiunii realizate. În caz contrar, s-ar fi ajuns ca neîndeplinirea, din varii motive, a operațiunii tehnice, în acest caz, de înscriere în cartea funciară să nege însăși modalitatea de dobândire a dreptului de proprietate — exproprierea. Or, în măsura în care exproprierea a fost realizată cu respectarea prevederilor Legilor din 1921, sub aspectul dispunerii ei și a acordării de despăgubiri corespunzătoare, nu se poate susține că, prin neînscrierea dreptului de proprietate astfel dobândit de către statul român în cartea funciară, acesta din urmă a pierdut dreptul de proprietate, iar cel expropriat a încasat despăgubirea plătită de statul român și a rămas și titular al dreptului de proprietate asupra terenului expropriat. Așadar, Curtea apreciază că statul a dobândit dreptul de proprietate asupra acelor terenuri prin efectul legii, înscrierea în cartea funciară neavând efecte constitutive de drepturi, ci de opozabilitate. Aceleași considerente sunt aplicabile *mutatis mutandis* cu privire la înregistrarea dreptului de proprietate al statului în amenajamentele silvice.

17. Revenind la terenurile ce sunt obiectul proprietății statului în sensul art. 35 alin. (1) din Legea nr. 18/1991, Curtea reține că, până la 1 ianuarie 1990, dobândirea dreptului de proprietate prin expropriere nu era supusă condiției înscrierii în cartea funciară și, practic, în privința acestui mod de dobândire a proprietății, cea de-a doua condiție cuprinsă în textul analizat nu poate fi acceptată, întrucât Legea nr. 18/1991 nu poate impune o atare condiție cu privire la bunurile deja aflate în proprietatea statului. Condiționarea cuprinsă în teza finală a textului analizat aplicată bunurilor intrate în proprietatea statului prin expropriere ar califica noua reglementare, care are un caracter constatatoriu al unor situații de drept, drept una constitutivă de drepturi. Acceptând o asemenea interpretare, odată cu intrarea în vigoare a Legii nr. 18/1991, s-ar crea o nouă situație juridică: pe

de o parte, negarea dreptului de proprietate al statului asupra terenurilor dobândite prin expropriere și neînscrise în cartea funciară, iar, pe de altă parte, recunoașterea implicită a dreptului de proprietate privată al persoanei expropriate.

18. Or, Curtea reține că nerecunoașterea efectelor exproprierii realizate, respectiv dobândirea dreptului de proprietate a statului asupra terenurilor în cauză, echivalează cu încălcarea art. 136 alin. (2) din Constituție. Așadar, prin condiționarea recunoașterii efectului exproprierii de înregistrarea acesteia în sistemul de evidență al cadastrului funciar general se încalcă art. 136 alin. (2) din Constituție, potrivit căruia *„Proprietatea publică este garantată și ocrotită prin lege și aparține statului sau unităților administrativ-teritoriale”*.

19. De asemenea, Curtea reține și încălcarea art. 126 alin. (2) din Constituție, în sensul că legea nu poate limita competența instanțelor judecătorești, și anume a plenitudinii lor de jurisdicție cu privire la stabilirea titularului dreptului de proprietate, într-un mod care să nesocotească esența exproprierii realizate, și, pe cale de consecință, să conducă la încălcarea prevederilor Constituției, în speță, a dreptului de proprietate al statului astfel cum acesta este prevăzut la art. 136 alin. (2) din Constituție.

20. Având în vedere cele anterior expuse, pentru a da eficiență efectelor produse prin expropriere, așadar, pentru a da posibilitatea instanțelor judecătorești să stabilească titularul dreptului de proprietate, Curtea constată că dispozițiile art. 35 alin. (1) din Legea nr. 18/1991 sunt constituționale în măsura în care nu condiționează dobândirea dreptului de proprietate publică prin expropriere de înscrierea acesteia în cartea funciară. În acest context, Curtea reține că, în temeiul acestei soluții, statul român va putea proba în contra mențiunilor cuprinse în cartea funciară dreptul său de proprietate dobândit prin expropriere, iar instanța judecătorească va avea competența de a stabili titularul dreptului de proprietate.

21. În continuare, examinând prevederile art. 2 alin. (1), art. 24 alin. (1), (12) și (14) din Legea nr. 1/2000, precum și jurisprudența sa cu privire la acestea, Curtea constată că reconstituirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor cu destinație forestieră pe vechile amplasamente este o soluție legislativă conformă cu art. 44 din Constituție (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 751 din 1 iunie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 582 din 17 august 2010, și Decizia nr. 56 din 27 ianuarie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 197 din 22 martie 2011). De la acest principiu, legiuitorul prin Legea nr. 247/2005, introducând alin. (12) la art. 24 din Legea nr. 1/2000, a reglementat o derogare în situația în care vechiul amplasament face parte dintr-o arie naturală protejată. În acest caz, proprietarul al cărui drept de proprietate privată a fost reconstituit poate opta fie pentru reconstituirea pe vechiul amplasament, fie pentru reconstituirea pe un nou amplasament aflat în vecinătate. O atare derogare a avut în vedere faptul că regimul juridic de protecție al acestor terenuri poate determina sarcini împovărătoare cu privire la proprietarul al cărui drept este reconstituit, drept pentru care acesta nu s-ar mai putea bucura în plenitudinea lor de atributele dreptului de proprietate privată ce caracterizează terenurile cu destinație forestieră.

22. Reconstituirea dreptului de proprietate privată în privința terenurilor cu destinație forestieră pe vechile amplasamente în temeiul Legii nr. 18/1991 și Legii nr. 1/2000 constituie o măsură reparatorie și are în vedere terenurile preluate de stat în anul 1948, odată cu intrarea în vigoare a Constituției din același an, așadar, nu și terenurile expropriate, spre exemplu, în temeiul Legii din 1921. Un argument în acest sens este și art. 3 alin. (1) din Legea nr. 213/1998 privind bunurile proprietate publică,

publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 448 din 24 noiembrie 1998, care prevede că din domeniul public al statului fac parte bunuri care, potrivit legii sau prin natura lor, sunt de uz sau de interes public și sunt dobândite de stat sau de unitățile administrativ-teritoriale prin modurile prevăzute de lege. Or, Curtea reține că exproprierea realizată în conformitate cu cerințele Legii din 1921 constituie în privința terenurilor cu destinație forestieră un mod de dobândire prevăzut de lege a unui bun de interes public.

23. În cauza de față, autorul excepției contestă constituționalitatea dispozițiilor legale care permit reconstituirea dreptului de proprietate privată în ariile naturale protejate, considerând că în privința terenurilor aflate în asemenea zone trebuie să opereze o interdicție generală în privința reconstituirii dreptului de proprietate privată.

24. În privința ariei naturale protejate, Curtea observă că aceasta se definește, potrivit art. 4 pct. 18 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 442 din 29 iunie 2007, aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr. 49/2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 262 din 13 aprilie 2011, ca o zonă terestră și/sau acvatică în care există specii de plante și animale sălbatice, elemente și formațiuni biogeografice, peisagistice, geologice, paleontologice, speologice sau de altă natură, cu valoare ecologică, științifică ori culturală deosebită, care are un regim special de protecție și conservare, stabilit conform prevederilor legale, iar aceasta nu face obiectul exclusiv al proprietății publice în temeiul art. 136 alin. (3) din Constituție. În aceste condiții, ariile naturale protejate pot face parte din domeniul public prin declarația legii, având în vedere că art. 3 alin. (2) din Legea nr. 213/1998 prevede că *„Domeniul public al statului este alcătuit din bunurile prevăzute la art. 136 alin. (3) din Constituție, din cele prevăzute la pct. 1 din anexă, precum și din alte bunuri de uz sau de interes public național, declarate ca atare prin lege.”* Dacă în privința bunurilor proprietate publică reglementate ca atare prin Constituție, trecerea lor în domeniul privat al statului nu este posibilă, cele stabilite ca atare prin declarația legii pot fi trecute în proprietatea privată a statului [a se vedea art. 10 alin. (2) din Legea nr. 213/1998] dacă nu există vreo interdicție legală expresă în acest sens.

25. Curtea constată că o atare interdicție, în privința terenurilor cu destinație forestieră situate în arii naturale protejate, a existat în perioada 2000—2005, având în vedere faptul că art. 24 alin. (2) lit. e) din Legea nr. 1/2000, anterior modificării introduse prin Legea nr. 247/2005, prevedea că *„(2) Se exceptează de la reconstituirea dreptului de proprietate pe vechile amplasamente, pentru persoanele fizice și juridice, următoarele terenuri forestiere: [...] e) rezervațiile științifice, pădurile — monumente ale naturii și alte arii strict protejate, constituite și declarate astfel potrivit legii;”* și începând cu anul 2007 până în prezent, deoarece alin. (3) al art. 5 din Legea nr. 18/1991, introdus prin Legea nr. 47/2007, prevede: *„Terenurile pe care sunt amplasate rețele stradale și parcuri publice, terenurile pentru rezervații naturale și parcuri naționale, monumentele, ansamblurile și siturile arheologice și istorice, monumentele naturii nu pot fi dezafectate din domeniul public decât în cazuri de excepție pentru lucrări de interes național”*, ceea ce înseamnă că legiuitorul a permis trecerea în proprietatea privată a statului a bunurilor menționate în perioada 1991—2000 și 2005—2007.

26. Așadar, Curtea reține că opțiunea legiuitorului de a se reconstitui dreptul de proprietate privată asupra unor asemenea terenuri este posibilă, deoarece există o procedură legală în

temeiul căreia ele pot fi trecute din proprietatea publică în cea privată a statului, neafectându-se, astfel, caracterul insesizabil al proprietății publice.

27. Având în vedere cele de mai sus, Curtea nu poate cenzura opțiunea legiuitorului ca în anumite perioade de timp să permită reconstituirea dreptului de proprietate privată în arii naturale protejate, cu atât mai mult cu cât, în aceste perioade de timp, a existat reglementat un mecanism legal care să permită trecerea bunurilor, mai exact a terenurilor cu destinație forestieră, din domeniul public în cel privat al statului. Curtea reține, de asemenea, că excedează competenței sale cenzurarea opțiunii legiuitorului în favoarea unei soluții legislative sau a alteia, ambele deopotrivă constituționale.

28. În schimb, Curtea subliniază faptul că bunurile proprietate publică nu pot fi înstrăinate, sub nicio formă, însă legiuitorul a prevăzut, astfel cum s-a arătat anterior, un mecanism care să asigure posibilitatea statului de a stinge regimul de proprietate publică, respectiv prin trecerea bunului în cauză din proprietatea publică a statului în cea privată a acestuia. Aplicarea acestui mecanism cunoaște două limitări, respectiv în situațiile în care bunul face parte din proprietatea publică potrivit Constituției sau legea interzice expres trecerea anumitor bunuri în proprietatea privată a statului. În consecință, Curtea reține că instanțele judecătorești sunt cele în măsură să verifice dacă reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor forestiere aflate în proprietatea publică a statului sau a unităților administrativ-teritoriale s-a realizat ulterior trecerii acestor bunuri în proprietatea privată a statului sau a unităților administrativ-teritoriale, după caz, cu respectarea procedurii menționate,

respectiv cu îndeplinirea cerințelor art. 10 alin. (2) din Legea nr. 213/1998 potrivit cărora trecerea din domeniul public în domeniul privat se face prin hotărâre a Guvernului, dacă prin Constituție sau prin lege nu se prevede altfel în condițiile în care niciuna dintre legile fondului funciar nu prevede o situație derogatorie, în sensul că trecerea imobilelor din domeniul public în cel privat să se realizeze altfel decât cu respectarea dispozițiilor art. 10 alin. (2) din Legea nr. 213/1998.

29. Având în vedere că stabilirea respectării competenței și a procedurii de dezafectare a terenurilor din domeniul public și de trecere a acestora în domeniul privat reprezintă o chestiune de interpretare și aplicare a legii de către instanțele judecătorești, Curtea nu poate cenzura astfel de critici, întrucât, dacă ar proceda ca atare, ar săvârși o imixtiune în atribuțiile autorității judecătorești. De aceea, din această perspectivă, excepția de neconstituționalitate apare ca fiind inadmisibilă, soluționarea sa excedând competenței Curții Constituționale.

30. În continuare, cu privire la art. 2 alin. (2) din Legea nr. 1/2000, Curtea reține că acesta face referire la titlurile de proprietate emise anterior intrării în vigoare a legii, fiind edictat în vederea asigurării respectării stabilității raporturilor juridice în materia proprietății. Întrucât titlurile de proprietate contestate în prezenta cauză au fost emise în anul 2006, dispoziția legală criticată apare ca neavând legătură cu soluționarea cauzei, motiv pentru care, în temeiul art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, Curtea urmează să respingă, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 2 alin. (2) din Legea nr. 1/2000.

31. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu majoritate de voturi în privința excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 35 alin. (1) din Legea nr. 18/1991, ale art. 2 alin. (1) și ale art. 24 alin. (1), (1²) și (1⁴) din Legea nr. 1/2000 și cu unanimitate de voturi în privința excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 2 alin. (2) din Legea nr. 1/2000,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

1. Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de Academia Română în Dosarul nr. 1.461/240/2009 al Judecătoriei Hațeg — Secția civilă și constată că dispozițiile art. 35 alin. (1) din Legea fondului funciar nr. 18/1991 sunt constituționale în măsura în care nu condiționează dobândirea dreptului de proprietate publică prin expropriere, de înscrierea acesteia în cartea funciară.

2. Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 2 alin. (1) și art. 24 alin. (1), (1²) și (1⁴) din Legea nr. 1/2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și celor forestiere, solicitate potrivit prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991 și ale Legii nr. 169/1997, excepție ridicată de aceeași autoare în același dosar al aceleiași instanțe judecătorești.

3. Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 2 alin. (2) din Legea nr. 1/2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și celor forestiere, solicitate potrivit prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991 și ale Legii nr. 169/1997, excepție ridicată de aceeași autoare în același dosar al aceleiași instanțe judecătorești. Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Judecătoriei Hațeg — Secția civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din 4 noiembrie 2015.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
AUGUSTIN ZEGREAN

Magistrat-asistent-șef,
Benke Károly

OPINIE SEPARATĂ

În dezacord cu soluția adoptată — cu majoritate de voturi — prin Decizia nr. 748 din 4 noiembrie 2015 consider că excepția de neconstituționalitate formulată cu privire la art. 35 alin. (1) din Legea fondului funciar nr. 18/1991 trebuia respinsă ca inadmisibilă, întrucât a vizat, în principal, lămurirea unor probleme de fapt cu privire la situația juridică a unor terenuri preluate de statul român prin expropriere în condițiile aplicării Legii pentru reforma agrară din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș, adoptate în anul 1921; or, soluționarea unor asemenea chestiuni excedează sferei de competență a Curții Constituționale, astfel cum se va desprinde din cele ce vor fi arătate în continuare.

O primă problemă de fapt ridicată o reprezintă stabilirea efectelor pe care le-a produs aplicarea Legii din 1921, respectiv dacă exproprierea realizată la acel moment a avut drept efect transmiterea dreptului de proprietate prin chiar efectul legii sau aceasta trebuia dublată de înscrierea operațiunii astfel realizate în cartea funciară. Or, Curtea Constituțională nu are competența de a stabili efectele pe care reglementările anterioare Constituției le-au produs la momentul adoptării lor, mai ales că prin natura lor ele și-au epuizat efectele juridice la acel moment. Așadar, Curtea nu avea competența de a se pronunța nici *rationae materiae* și nici *rationae temporis*. O atare competență aparține în exclusivitate instanțelor judecătorești, acestea având plenitudine de jurisdicție.

Stabilirea de către Curtea Constituțională cu efect *ex post*, respectiv pentru perioada 30 iulie 1921 până la intrarea în vigoare a Decretului-lege nr. 115/1938 — decret-lege care a intrat în vigoare la momente diferite în teritoriile ce au intrat sub jurisdicția Regatului României începând cu 1921 —, că înscrierea în cartea funciară nu producea efecte constitutive de drepturi, ci de opozabilitate atunci când dreptul de proprietate al statului a fost dobândit prin expropriere este cel puțin discutabilă. În sens contrar constatării Curții Constituționale observăm că toată jurisprudența și doctrina de la acea vreme considera că înscrierea în cartea funciară producea efecte constitutive de drepturi. „Cf. [Cartea funciară — sn] trebuie să arate totdeauna toate raporturile de fapt și de drept ale imobilelor; să evidențieze câștigarea, schimbarea și stingerea tuturor drepturilor referitoare la imobile, căci altfel ceia ce nu se poate vedea în Cf. nu este opozabil terților de bună credință, nu este valabil față de aceștia și se consideră neexistent din punct de vedere juridic. [...] Drepturile acestea se câștigă numai prin înscrierea efectuată în Cf. și tot astfel numai prin radierea din aceste cărți se pierd și vor fi stinse. Tot asemenea și sarcinile. Au deci nu numai putere probatorie, ci chiar constitutivă de drepturi” (I. Papp și P. Balașiu — *Cartea Funciară*, vol. I, Cluj, 1922). „Dreptul de proprietate, servitute sau ipotecă se naște numai prin înscrierea în Cf. [...] Deci, încheind contractul de vindere-cumpărare asupra unui imobil, cumpărătorul nu dobândește drept de proprietate, nici chiar dacă plătește prețul de cumpărare și ia imobilul în posesiunea sa. [...] Cu alte cuvinte, înscrierea dreptului în cf. are efect constitutiv, în vreme ce înscrierea datelor referitoare la imobilul (întinderea, cultura, situația) are numai efect declarativ [...] Din cele spuse rezultă noțiunea cărții funciare: un registru public destinat la evidențierea datelor referitoare la imobil și la anumite

înscripțiuni, prin care drepturile reale asupra imobilului iau naștere sau încetează., (Șt. Ládáy — *Cărți funciare*, 1927, Cluj, p. 13—15). De asemenea, în jurisprudența ante 1921 s-a arătat că dreptul de proprietate al imobilului cumpărat se dobândește numai prin intabulare [Kuria (instanța supremă maghiară) — Hotărârea nr. 4.571/1916, *apud* Șt. Ládáy — *Codul civil austriac în vigoare în Ardeal 1924—1926*, vol. I, Cluj, p. 721].

Așadar, Legea din 1921 nu avea cum să prevadă obligația înscrierii acestui mod de dobândire a proprietății doar pentru motive de opozabilitate, întrucât ea a fost edictată în cadrul normativ [Ordonanțele din 1 martie 1850, 18 aprilie 1853, 26 iunie 1855, 15 decembrie 1855 și 5 februarie 1870, în vigoare până la 1943 pentru Ardealul de Sud și 1945 pentru Ardealul de Nord, acesta din urmă fiind parte a Ungariei până în anul 1945, în urma Tratatului de la Viena din 30 august 1940] și jurisprudențial existent la acea vreme. În regimul de carte funciară era bine știut faptul că dobândirea dreptului de proprietate se făcea prin înscrierea în cartea funciară; în cazul neînscrierii în cartea funciară, dobânditorul nu justifica decât un eventual drept de creanță. Este exclus ca legiuitorul român de la 1921 să fi gândit în termeni de opozabilitate în condițiile în care acest efect al înscrierii în cartea funciară era inexistent la acea vreme.

O a doua problemă ridicată se referă la faptul că prin soluția pronunțată, deși se dorește a fi una sub rezervă de interpretare, în realitate, textul de lege a fost completat, adăugându-se în proprietatea statutului și terenurile cu privire la care statul nu deținea un drept de proprietate potrivit normelor în vigoare la data expropriării. Or, potrivit art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, Curtea nu are competența de a modifica sau completa normele legale supuse controlului de constituționalitate.

O a treia problemă ține de faptul că este relativizat în mod nepermis caracterul veridic al mențiunilor din cartea funciară. Principiul înscrierii, respectiv regula dobândirii, transmiterii și stingerii drepturilor reale imobiliare exclusiv prin efectul înscrierii, a constituit încă de la introducerea sa o trăsătură esențială a instituției cărților funciare în Ardeal. Regulamentul de carte funciară introdus în Ungaria în 1855 și pus în vigoare din 1870 pe întreg teritoriul Ardealului l-a preluat din Codul civil austriac, alături de principiile publicității, specialității și **verității** (A. Boar, *Uzucapiunea, prescripția, posesia și publicitatea drepturilor*, Lumina Lex, 1999). Așadar, ca urmare a deciziei Curții Constituționale, mențiunile cuprinse în cartea funciară exprimă doar o prezumție relativă din moment ce oricând statul român o poate răsturna făcând dovada unei eventuale preluări de către acesta a terenului respectiv prin expropriere. Se ajunge, așadar, la o lipsă de securitate a raporturilor juridice civile, aspect incompatibil art. 1 alin. (3) din Constituție referitor la caracterul de stat de drept al României.

Pentru toate cele de mai sus expuse consider că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 35 alin. (1) din Legea fondului funciar nr. 18/1991 trebuia respinsă ca inadmisibilă, problemele ridicate vizând esențialmente chestiuni de interpretare și aplicare a legii, precum de stabilire a stării de fapt, aspecte care, în mod vădit, excedează controlului de constituționalitate exercitat de Curtea Constituțională.

Judecător,

Puskás Valentin Zoltán

HOTĂRĂRI ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI

GUVERNUL ROMÂNIEI

HOTĂRÂRE

pentru modificarea art. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 729/2015 privind declanșarea procedurilor de expropriere a imobilelor proprietate privată care constituie coridorul de expropriere al lucrării de utilitate publică de interes național „Secțiunea 1C, subsecțiunea Ogra—Târgu Mureș pe teritoriul localităților Cristești, Gheorghe Doja, Ogra, Sânpaul, Ungheni și Târgu Mureș din județul Mureș” din cadrul obiectivului de investiții „Autostrada Brașov—Târgu Mureș—Cluj—Oradea”

În temeiul art. 108 din Constituția României, republicată,

Guvernul României adoptă prezenta hotărâre.

Articol unic. — Articolul 3 din Hotărârea Guvernului nr. 729/2015 privind declanșarea procedurilor de expropriere a imobilelor proprietate privată care constituie coridorul de expropriere al lucrării de utilitate publică de interes național „Secțiunea 1C, subsecțiunea Ogra—Târgu Mureș pe teritoriul localităților Cristești, Gheorghe Doja, Ogra, Sânpaul, Ungheni și Târgu Mureș din județul Mureș” din cadrul obiectivului de investiții „Autostrada Brașov—Târgu Mureș—Cluj—Oradea”, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 702 din 18 septembrie 2015, se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 3. — Sumele individuale estimate de către expropriator aferente despăgubirilor pentru imobilele proprietate privată care

constituie coridorul de expropriere al lucrării de utilitate publică de interes național «Secțiunea 1C, subsecțiunea Ogra—Târgu Mureș pe teritoriul localităților Cristești, Gheorghe Doja, Ogra, Sânpaul, Ungheni și Târgu Mureș din județul Mureș» din cadrul obiectivului de investiții «Autostrada Brașov—Târgu Mureș—Cluj—Oradea», prevăzută la art. 1, sunt în quantum total de 39.540 mii lei și sunt alocate de la bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Transporturilor, conform Legii bugetului de stat pe anul 2016 nr. 339/2015, capitolul 84.01 «Transporturi», titlul 58 «Proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 2014—2020», articolul 58.03 «Programe din Fondul de coeziune (FC)».”

PRIM-MINISTRU
DACIAN JULIEN CIOLOȘ

Contrasemnează:
Ministrul transporturilor,
Dan Marian Costescu
Ministrul finanțelor publice,
Anca Dana Dragu

București, 27 ianuarie 2016.
Nr. 27.

DECIZII ALE PRIM-MINISTRULUI

GUVERNUL ROMÂNIEI

PRIM-MINISTRUL

DECIZIE

privind eliberarea doamnei Irina Alexe, la cerere, din funcția publică de secretar general adjunct al Ministerului Afacerilor Interne

Având în vedere propunerea formulată de Ministerul Afacerilor Interne prin Adresa nr. 272.421 din 29 ianuarie 2016, precum și Cererea doamnei Irina Alexe, înregistrată la Cabinetul primului-ministru cu nr. 5/588 din 29 ianuarie 2016,

în temeiul art. 19 din Legea nr. 90/2001 privind organizarea și funcționarea Guvernului României și a ministerelor, cu modificările și completările ulterioare, și al art. 19 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici, republicată, cu modificările și completările ulterioare,

prim-ministrul emite prezenta decizie.

Articol unic. — La data intrării în vigoare a prezentei decizii, doamna Irina Alexe se eliberează, la cerere, din funcția publică de secretar general adjunct al Ministerului Afacerilor Interne.

PRIM-MINISTRU
DACIAN JULIEN CIOLOȘ

Contrasemnează:
Secretarul general al Guvernului,
Sorin Sergiu Chelmu

București, 1 februarie 2016.
Nr. 36.

GUVERNUL ROMÂNIEI

PRIM-MINISTRUL

DECIZIE

**privind numirea doamnei Irina Alexe
în funcția de secretar de stat
la Secretariatul General al Guvernului**

Având în vedere Adresa Ministerului Afacerilor Interne nr. 272.421 din 29 ianuarie 2016,

în temeiul art. 15 lit. c) și al art. 19 din Legea nr. 90/2001 privind organizarea și funcționarea Guvernului României și a ministerelor, cu modificările și completările ulterioare,

prim-ministrul emite prezenta decizie.

Articol unic. — Începând cu data intrării în vigoare a prezentei decizii, doamna Irina Alexe se numește în funcția de secretar de stat la Secretariatul General al Guvernului.

PRIM-MINISTRU
DACIAN JULIEN CIOLOȘ

Contrasemnează:
Secretarul general al Guvernului,
Sorin Sergiu Chelmu

București, 1 februarie 2016.
Nr. 37.

**ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE
ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE**

MINISTERUL JUSTIȚIEI

ORDIN

**privind prelungirea aplicării în anul 2016 a Ordinului ministrului justiției nr. 820/C/2015
pentru aprobarea Normelor metodologice privind acordarea majorării pentru lucrări de excepție
sau misiuni speciale funcționarilor publici cu statut special și personalului civil din sistemul
administrației penitenciare și a Ordinului ministrului justiției nr. 821/C/2015
privind condițiile de acordare a majorării salariale pentru funcționarii publici cu statut special
și personalul civil din sistemul administrației penitenciare care desfășoară activități
în zilele de repaus săptămânal, de sărbători legale și în celelalte zile în care,
în conformitate cu reglementările în vigoare, nu se lucrează**

În temeiul prevederilor art. 8 alin. (3) și (5) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2015 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2016, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare, având în vedere art. 13 din Hotărârea Guvernului nr. 652/2009 privind organizarea și funcționarea Ministerului Justiției, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul justiției emite următorul ordin:

Art. 1. — Prevederile Ordinului ministrului justiției nr. 820/C/2015 pentru aprobarea Normelor metodologice privind acordarea majorării pentru lucrări de excepție sau misiuni speciale funcționarilor publici cu statut special și personalului civil din sistemul administrației penitenciare, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 173 din 12 martie 2015, și ale Ordinului ministrului justiției nr. 821/C/2015 privind condițiile de acordare a majorării salariale pentru funcționarii publici cu statut

special și personalul civil din sistemul administrației penitenciare care desfășoară activități în zilele de repaus săptămânal, de sărbători legale și în celelalte zile în care, în conformitate cu reglementările în vigoare, nu se lucrează, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 172 din 12 martie 2015, se aplică în mod corespunzător și în anul 2016.

Art. 2. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul justiției,
Raluca Alexandra Prună

București, 19 ianuarie 2016.
Nr. 146/C.

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL COMPETENT SĂ JUDECE RECURSUL ÎN INTERESUL LEGII

DECIZIA Nr. 23 din 26 octombrie 2015

Dosar nr. 15/2015

Iulia Cristina Tarcea	— vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție — președintele completului
Lavinia Curelea Roxana Popa	— președintele Secției I civile — președintele delegat al Secției a II-a civile
Ionel Barbă	— președintele Secției de contencios administrativ și fiscal
Mirela Sorina Popescu Andrei Liana Constanda Lavinia Dascălu	— președintele Secției penale — judecător la Secția I civilă — judecător la Secția I civilă — judecător-raportor
Adina Georgeta Nicolae Mihaela Tăbârcă Bianca Elena Țândărescu Alina Iuliana Țuca Mirela Vișan Romanița Ecaterina Vrînceanu Constantin Brânzan	— judecător la Secția I civilă — judecător la Secția I civilă — judecător la Secția I civilă — judecător la Secția I civilă — judecător la Secția I civilă — judecător la Secția I civilă — judecător la Secția I civilă
Iulia Manuela Cîrnu	— judecător la Secția a II-a civilă
Minodora Condoiu	— judecător la Secția a II-a civilă
Ileana Izabela Dolache	— judecător la Secția a II-a civilă — judecător-raportor
Monica Ruxandra Duță	— judecător la Secția a II-a civilă
Cosmin Horia Mihăianu	— judecător la Secția a II-a civilă — judecător-raportor
Carmen Trănica Teau	— judecător la Secția a II-a civilă
Rodica Zaharia	— judecător la Secția a II-a civilă
Carmen Maria Ilie	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Angelica Denisa Stănișor	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Lucia Tatiana Rog Mariana Ghena	— judecător la Secția penală — judecător la Secția penală

Completul competent să judece recursul în interesul legii este legal constituit în conformitate cu dispozițiile art. 516 alin. (2) din Codul de procedură civilă raportat la art. 27² alin. (2) lit. b) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare.

Ședința este prezidată de doamna judecător Iulia Cristina Tarcea, vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție este reprezentat de doamna Antonia Constantin, procuror șef adjunct al Secției judiciare.

La ședința de judecată participă magistratul-asistent Ileana Peligrad, desemnat pentru această cauză în conformitate cu dispozițiile art. 27² din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare.

Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii a luat în examinare recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Alba Iulia privind interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 50 alin. 3 din Legea nr. 136/1995 privind asigurările și reasigurările din România, cu privire la posibilitatea acordării de despăgubiri rudelor celui vinovat de producerea accidentului, ca urmare a decesului produs din culpa exclusivă a victimei înseși, în cazul asigurării de răspundere civilă obligatorie, R.C.A.

După prezentarea referatului cauzei, constatând că nu mai sunt chestiuni prealabile de discutat sau excepții de invocat, președintele completului, doamna judecător Iulia Cristina Tarcea, vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, acordă cuvântul doamnei Antonia Constantin, procuror șef adjunct al Secției judiciare din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Reprezentantul procurorului general a formulat concluzii de admitere a recursului în interesul legii, apreciind întemeiată opinia potrivit căreia, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 50 alin. 3 din Legea nr. 136/1995 privind asigurările și reasigurările în România, cu modificările și completările ulterioare, asigurătorul de răspundere civilă auto obligatorie nu poate fi obligat la indemnizarea membrilor familiei conducătorului autovehiculului vinovat de producerea accidentului, pentru prejudiciul indirect cauzat prin decesul acestuia.

Președintele completului, doamna judecător Iulia Cristina Tarcea, constatând că nu mai sunt alte completări, chestiuni de invocat sau întrebări de formulat din partea membrilor completului, a declarat dezbaterile închise, iar completul de judecată a rămas în pronunțare asupra recursului în interesul legii.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra recursului în interesul legii, a constatat următoarele:

I. Problema de drept ce a generat practica neunitară

Prin memoriul de recurs în interesul legii formulat de autorul sesizării a fost indicată următoarea problemă de drept ca fiind soluționată diferit de instanțele judecătorești:

„interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 50 alin. 3 din Legea nr. 136/1995 privind asigurările și reasigurările din România, cu privire la posibilitatea acordării de despăgubiri rudelor celui vinovat de producerea accidentului, ca urmare a decesului produs din culpa exclusivă a victimei înseși, în cazul asigurării de răspundere civilă obligatorie, R.C.A.”

II. Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție

Înalta Curte de Casație și Justiție a fost investită de Colegiul de conducere al Curții de Apel Alba Iulia prin Memoriul emis sub nr. 311 din 3 iunie 2015, ce a fost înregistrat la Înalta Curte de Casație și Justiție sub nr. 216 din 8 iunie 2015, legitimarea

procesuală a instituției titulare a sesizării fiind expres prevăzută de art. 514 din Codul de procedură civilă.

III. Soluțiile pronunțate de instanțele judecătorești

Practica judiciară neunitară care a generat sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție cu prezentul recurs în interesul legii decurge din cele două orientări jurisprudențiale în soluționarea problemei de drept enunțate, astfel:

1. Într-o primă orientare, care este și majoritară, s-a apreciat că membrii familiei conducătorului vinovat de accident nu beneficiază de despăgubiri de la asigurătorul de răspundere civilă obligatorie ca urmare a vătămării sau decesului acestuia, aceste persoane, într-un astfel de caz, neputând fi considerate terțe persoane vătămate.

Pornind de la conținutul art. 50 al Legii nr. 136/1995 s-a observat, în această opinie, că legiuitorul obligă asigurătorul de răspundere civilă auto (R.C.A.) să acorde despăgubiri pentru prejudiciile de care asigurații săi răspund față de terțe persoane prejudiciate prin accidente de autovehicule, cu excepția cazului în care persoana vătămată este chiar conducătorul autovehiculului responsabil de accident.

Conform art. 50 alin. 2 din actul normativ anterior menționat, în caz de vătămare corporală sau deces, despăgubirile se acordă atât pentru persoanele aflate în afara autovehiculului care a produs accidentul, cât și pentru persoanele aflate în acel autovehicul, cu excepția conducătorului autovehiculului respectiv.

Cum conducătorul auto vinovat nu beneficiază de despăgubiri ca urmare a vătămării sale, pe cale de consecință, nici pentru decesul său nu pot exista beneficiari de daune, indiferent de relația de rudenie a celor care le pretind.

Art. 50 alin. 3 din Legea nr. 136/1995 a fost înțeles ca recunoscând dreptul de a primi despăgubiri soțului/soției sau persoanelor aflate în întreținerea proprietarului sau conducătorului auto vinovat, cu condiția ca aceste persoane să fi fost ele însele vătămate/decedate în accident, așadar să fi fost victime directe ale evenimentului, și nicidecum să solicite daune în calitate de rude apropiate ale conducătorului auto.

S-a apreciat că dispoziția legală în cauză a fost încorporată în conținutul legii tocmai pentru ca subiectele pe care le vizează să nu fie excluse de la despăgubire, în cazul în care acestea sunt victime directe, tocmai în considerarea relației de rudenie cu conducătorul auto vinovat de producerea accidentului.

De asemenea, s-a considerat că, pentru antrenarea răspunderii asigurătorului în temeiul art. 50 din Legea nr. 136/1995, este necesar a se constata existența tuturor elementelor răspunderii civile delictuale ale asiguraților R.C.A. — conducători auto vinovați pentru accident, or, în cazul decesului conducătorului auto exclusiv vinovat de producerea accidentului, lipsesc elementele răspunderii civile delictuale, neputând fi antrenată răspunderea contractuală a asigurătorului de răspundere civilă obligatorie, răspunderea acestuia grefându-se întotdeauna pe răspunderea delictuală a asiguratului, neexistând așadar răspunderea asigurătorului în lipsa unei fapte ilicite a asiguratului său.

Cu alte cuvinte, pentru a putea fi angajată răspundea contractuală a societății de asigurare este necesar ca, în prealabil, obligația de plată a despăgubirilor să existe în sarcina asiguratului. Astfel spus, este necesară stabilirea răspunderii civile delictuale pentru fapta proprie pentru a putea fi angajată ulterior răspunderea contractuală a asigurătorului. Numai în aceste condiții și doar dacă autorul faptei delictuale nu a achitat persoanei vătămate cuantumul despăgubirilor la care a fost obligat, asigurătorul urmează a fi obligat a achita contravaloarea despăgubirilor datorate de asigurat în limitele contractului de asigurare.

Având în vedere că șoferul vinovat exclusiv de producerea accidentului nu a săvârșit o faptă ilicită provocându-și propriul

deces, s-a apreciat că nu există nicio răspundere civilă delictuală a victimei — autoare a accidentului și, în consecință, nu operează nicio răspundere contractuală a asigurătorului de răspundere civilă obligatorie.

Prin urmare, rudele șoferului vinovat nu sunt îndreptățite să beneficieze de despăgubiri de la asigurătorul de răspundere civilă obligatorie decât în situația în care membrii familiei asiguratului au fost ei înșiși victime ale accidentului, fiind vătămați corporal ori decedați, fie că au fost pasageri în vehicul, fie că se aflau în afara acestuia, însă aceste daune sunt acordate pentru vătămarea corporală sau decesul lor, și nu pentru vătămarea sau decesul asiguratului vinovat de accident, rudă cu ei.

În această opinie s-a apreciat ca fiind absurdă deducerea unei intenții a legiuitorului de obligare a asigurătorului de răspundere civilă obligatorie la plata cheltuielilor de înmormântare ale asiguratului său, vinovat de producerea accidentului, ori de a prelua întreținerea familiei acestuia și plata daunelor morale ca urmare a suferinței pricinuite de deces, aspecte de natură a transforma asigurarea de răspundere civilă obligatorie într-o veritabilă asigurare de viață.

Suferința pentru decesul conducătorului auto nu constituie „riscul asigurat” în sensul Legii nr. 136/1995, în condițiile în care acesta este vinovat de producerea accidentului.

Spre deosebire de asigurările de persoane, legiuitorul a instituit în cazul asigurărilor obligatorii obligații de răspundere civilă pentru prejudicii produse prin accidente de vehicule, pentru ca asigurătorul să acopere prejudiciile terților, și nu ale propriei persoane a asiguratului răspunzător de producerea accidentului ori ale moștenitorilor săi, pentru aceștia din urmă existând deschisă calea unei dezdăunări doar dacă au suferit direct vătămări corporale prin producerea accidentului, situație în care însă ei dobândesc calitatea de terți păgubiți ca urmare a faptei delictuale a asiguratului.

Instanțele care au adoptat această soluție și-au sprijinit raționamentele lor și pe dispozițiile relevante din ordinea Comisiei de Supraveghere a Asiguraților în vigoare în raport cu data producerii accidentului, respectiv art. 26 alin. (2) pct. 4 din Normele privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru prejudicii produse prin accidente de vehicule, aprobate prin Ordinul președintelui Comisiei de Supraveghere a Asiguraților nr. 21/2009, cu modificările ulterioare, art. 26 din Normele privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru prejudicii produse prin accidente de vehicule, aprobate prin Ordinul președintelui Comisiei de Supraveghere a Asiguraților nr. 5/2010, art. 27 pct. 2 din Normele privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru prejudicii produse prin accidente de vehicule, aprobate prin Ordinul președintelui Comisiei de Supraveghere a Asiguraților nr. 14/2011, cu modificările și completările ulterioare, care, printr-un conținut similar, menționează, între cazurile în care asigurătorul nu acordă despăgubiri, pe acela în care prejudiciul constă în vătămarea corporală sau decesul conducătorului răspunzător de producerea accidentului, indiferent cine solicită despăgubirile.

2. În cea de-a doua orientare s-a apreciat că membrii familiei conducătorului vinovat de accident pot beneficia de despăgubiri din partea asigurătorului, fiind incluși în noțiunea de terțe persoane, chiar și atunci când nu au fost victime directe ale accidentului, însă cer repararea prejudiciului decurgând din moartea șoferului.

Potrivit acestei opinii, asigurarea obligatorie de răspundere civilă are un caracter preponderent *intuitu rei*, fiind esențială pentru angajarea sau implicarea în accident a autovehiculului asigurat, nicidecum a persoanei asiguratului, aspecte deduse din dispozițiile art. 49 și 51 din Legea nr. 136/1995. Cazul asigurat constă în accidentul cauzator de prejudicii terțelor persoane, indiferent dacă persoana vinovată de producerea

accidentului este sau nu identificată și indiferent dacă este sau nu chiar persoana asigurată.

Principala condiție a antrenării răspunderii asigurătorului R.C.A. este aceea ca autoturismul implicat în accident să fie identificat și asigurat.

S-a arătat că din redactarea clară a textului art. 50 alin. 3 din Legea nr. 136/1995 rezultă că legiuitorul a înțeles să acorde familiei conducătorului vinovat de producerea accidentului o protecție comparabilă cu cea acordată victimelor directe ale accidentului, respectiv dreptul la despăgubiri pentru daunele materiale sau morale acoperite de asigurarea R.C.A., în condițiile în care paguba produsă își are cauza în accidentul produs prin intermediul autovehiculului asigurat.

A considera că dreptul la despăgubiri recunoscut familiei conducătorului auto vinovat de producerea accidentului funcționează numai în ipoteza în care membrii acesteia sunt victime directe, respectiv în caz de vătămare corporală sau deces, deoarece se aflau în autoturism sau în afara lui, conform art. 50 alin. 2 din Legea nr. 136/1995, lipsește de orice finalitate și efecte conținutul art. 50 alin. 3, întrucât, într-o atare interpretare, membrii familiei conducătorului auto vinovat aveau la dispoziție prevederile alin. 2, nemaifiind necesară introducerea în corpul legii a unei mențiuni speciale în ceea ce îi privește.

De altfel, prevederile art. 50 alin. 3 din Legea nr. 136/1995 recunosc explicit dreptul la despăgubiri soțului/soției ori persoanelor aflate în întreținerea proprietarului sau conducătorului vehiculului asigurat, fără a-l condiționa de implicarea respectivelor subiecte în accident, subliniindu-se că, în atare situație, aceste persoane nu se subrogă în drepturile conducătorului auto vinovat, ca succesori legali ai acestuia, ci pretind repararea unui prejudiciu propriu constând în suferința provocată de decesul șoferului vinovat ori lipsa întreținerii acordate de acesta.

Prin urmare, rudele conducătorului auto vinovat de producerea accidentului pot fi considerate terțe persoane vătămate, iar acțiunile lor trebuie admise, chiar dacă nu au fost victime directe în acele accidente, în sensul că nu au suferit vătămări corporale proprii în urma evenimentului rutier produs de șoferul soț sau rudă cu ei.

Totodată, este necesar a fi menționat faptul că, atât în cea dintâi orientare jurisprudențială, cât și în cea de a doua, instanțele au folosit argumentul sprijinit pe conținutul Directivei 2009/103/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 septembrie 2009 privind asigurarea de răspundere civilă auto și controlul obligației de asigurare a acestei răspunderi, invocându-se deopotrivă faptul că dispoziția legală care interesează în cauză, respectiv art. 50 alin. 3 din Legea nr. 136/1995, în interpretarea dată de fiecare din cele două opinii, dă expresie transpunerii în dreptul intern a reglementării corespunzătoare de la nivel european.

IV. Dispoziții legale relevante

a) Dispoziții legale supuse interpretării sunt următoarele:

Art. 50 din Legea nr. 136/1995:

„Despăgubirile se acordă pentru sumele pe care asiguratul este obligat să le plătească cu titlu de dezdăunare și cheltuielile de judecată persoanelor păgubite prin vătămare corporală sau deces, precum și prin avarierea ori distrugerea de bunuri.

În caz de vătămare corporală sau deces, despăgubirile se acordă atât pentru persoanele aflate în afara vehiculului care a produs accidentul, cât și pentru persoanele aflate în acel vehicul, cu excepția conducătorului vehiculului respectiv.

Se acordă despăgubiri și în cazul în care persoanele care formulează pretenții de despăgubiri sunt soțul (soția) sau persoane care se află în întreținerea proprietarului ori conducătorului vehiculului asigurat, răspunzător de producerea accidentului.

Pentru avarierea sau distrugerea bunurilor, despăgubirile se acordă pentru bunurile aflate în afara vehiculului care a produs accidentul, iar pentru bunurile aflate în acel vehicul, numai dacă acestea nu erau transportate în baza unui raport contractual existent cu proprietarul sau cu utilizatorul vehiculului respectiv, precum și dacă nu aparțineau proprietarului, utilizatorului ori conducătorului vehiculului răspunzător de producerea accidentului.”

b) Dispoziții normative aflate în legătură cu cele supuse interpretării:

Art. 12 (2) din Directiva 2009/103/CE (identic cu art. 3 din a doua Directivă a Consiliului din 30 decembrie 1983 privind apropierea legislațiilor statelor membre privind asigurarea de răspundere civilă pentru pagubele produse de autovehicule 84/5/CEE):

„Membrii familiei asiguratului, conducătorului auto sau oricărei alte persoane, a cărei răspundere civilă este angajată într-un accident și acoperită de asigurarea prevăzută la art. 3, nu sunt excluși, datorită acestei legături de rudenie, de la beneficiul asigurării pentru vătămarile lor corporale.”

V. Opinia Colegiului de conducere al Curții de Apel Alba Iulia

Colegiul de conducere al Curții de Apel Alba Iulia, autor al sesizării, nu a exprimat un punct de vedere asupra problemei de drept în divergență.

VI. Opinia procurorului general

Prin punctul de vedere înaintat Înaltei Curți de Casație și Justiție înregistrat sub nr. 37.503 din 23 octombrie 2015 s-a învederat că nu există o răspundere civilă a conducătorului autovehiculului exclusiv răspunzător de producerea accidentului față de rudele sale, care, nefiind pasageri în autovehicul ori neaflându-se la locul accidentului, nu au fost vătămate corporal direct prin accidentul produs.

Totodată, nefiind vorba de terțe persoane păgubite față de care asiguratul este ținut a răspunde și neexistând un raport de răspundere pe care să se grefeze contractul de asigurare, nici asigurătorul nu poate fi obligat la despăgubiri.

Prin urmare, conducătorul autovehiculului exclusiv răspunzător de producerea accidentului sau urmașii lui nu pot obține de la asigurător, în temeiul asigurării de răspundere civilă obligatorie, repararea pagubei suferite.

VII. Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului și a Curții de Justiție a Uniunii Europene

La nivelul Curții Europene a Drepturilor Omului nu a fost identificată jurisprudență relevantă asupra problemei de drept ce face obiectul prezentului recurs în interesul legii.

Pe rolul Curții de Justiție a Uniunii Europene a existat o serie de cauze trimise spre soluționare în procedura întrebării preliminare de către instanțele portugheze — cauzele C-300/10, C-229/10, C-362/11, C-486/11, C-96/12, toate soluționate pe cale de ordonanță și în care s-a pus problema interpretării unor articole din directivele în materie de asigurare de răspundere civilă auto prin raportare la dispoziții din dreptul național portughez, care limitau cazurile de răspundere civilă.

În special, în Cauza C-213/12 întrebarea preliminară a vizat problema dacă art. 1 (1) și art. 3 din a doua Directivă nr. 84/5/CEE coroborate cu art. 1 din a treia Directivă a Consiliului din 14 mai 1990 privind armonizarea legislației statelor membre referitoare la asigurarea de răspundere civilă pentru pagubele produse de autovehicule 90/232/CEE trebuie interpretate în sensul că se opun unei reglementări naționale care exclude dreptul la despăgubire al membrilor familiei conducătorului auto pentru daunele nepatrimoniale care rezultă în urma decesului acestuia, atunci când accidentul se datorează exclusiv culpei conducătorului auto.

Ca urmare însă a soluțiilor pronunțate în cauzele precedente de către curte pe cale de ordonanță (și prin care aceasta, în

esență, sublinia că reglementările directivelor europene în materie de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto urmăresc armonizarea asigurării obligatorii de răspundere civilă auto la nivelul tuturor statelor membre, și anume, de a se asigura că răspunderea civilă pentru vehicule este acoperită prin asigurare, fără a produce efecte asupra întinderii răspunderii civile prevăzute în dreptul național, deoarece nu urmăresc și armonizarea regimurilor naționale de răspundere civilă), prin Ordonanța din 25 iunie 2013 s-a luat act de retragerea întrebării preliminare de către instanța națională.

VIII. **Opinia specialiștilor**

Punctul de vedere transmis de Facultatea de Drept din cadrul Universității Babeș-Bolyai este în sensul că membrii de familie ai conducătorului vinovat de producerea accidentului nu pot pretinde acoperirea de către asigurător a prejudiciilor suferite ca urmare a vătămării corporale sau decesului conducătorului auto. În justificarea acestui punct de vedere au fost prezentate două argumente majore:

a) Alin. 3 al art. 50 a fost introdus în corpul Legii nr. 136/1995 prin Legea nr. 172/2004 pentru modificarea și completarea Legii nr. 136/1995 privind asigurările și reasigurările în România. Cel mai probabil, textul nou-introdus în legea română este întrucuparea ideii preluate de Documentul de poziție al României, cap. 3 — Libera circulație a serviciilor, în raport cu Directiva Consiliului nr. 84/5/CEE, față de conținutul căreia se stabilea că „pentru transpunerea integrală a prevederilor comunitare se vor lua măsuri: ... includerea în asigurarea obligatorie a șoferului și a membrilor săi de familie în legătură cu vătămarea lor corporală termen: anul 2004...”.

Art. 3 al Directivei nr. 84/5/CEE — în prezent, regăsit cu același conținut în art. 12 alin. 2 din Directiva 2009/103/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 septembrie 2009 privind asigurarea de răspundere civilă auto și controlul obligației de asigurare a acestei răspunderi — stabilea: membrii familiei persoanei asigurate vor obține daune-interese de la asigurător pentru prejudiciile lor corporale.

b) Prin ipoteză, în cazul membrilor de familie prejudiciați ca urmare a vătămării corporale sau a decesului conducătorului, este vorba de un prejudiciu prin ricoșeu, înțeles ca prejudiciu cauzat în mod indirect. Acest prejudiciu are un caracter autonom față de prejudiciul suferit de victima imediată prin aceea că cel ce suferă un prejudiciu prin ricoșeu are (exhibă) un drept propriu la despăgubire, iar nu un drept transmis din patrimoniul victimei imediate.

Prejudiciul prin ricoșeu este unul mediat, asupra sa reflectându-se inevitabil toate condițiile de reparare a prejudiciului inițial, imediat.

Astfel fiind, cerința esențială pentru repararea în temeiul răspunderii civile a unui prejudiciu prin ricoșeu este ca fapta ilicită care l-a generat să își mențină acest caracter (ilicit) și în ce privește victima directă. În esență, este reparabil un prejudiciu prin ricoșeu doar dacă sunt întrunite condițiile răspunderii civile delictuale și în cazul prejudiciului inițial. Deoarece cele două prejudicii au fost generate/cauzate de una și aceeași faptă ilicită, este de neacceptat ca acțiunea sau inacțiunea respectivă să aibă caracter ilicit exclusiv din perspectiva victimei prin ricoșeu, nu însă și din perspectiva victimei imediate.

În alte cuvinte, nu poate fi primită pretenția de reparare a unui prejudiciu prin ricoșeu dacă fapta ilicită cauzatoare nu are simultan acest caracter și în raport cu pierderea suferită de victima nemijlocită.

Or, în cazul de speță ajuns în divergență, când, ca urmare a accidentului auto provocat din vina conducătorului, fie el asigurat ori terț care utilizează autovehiculul persoanei asigurate, survine decesul acestuia, nu există o victimă nemijlocită a faptei ilicite. Conducătorul auto își generează sieși un prejudiciu prin provocarea accidentului auto, iar acest prejudiciu nu este

reparabil după regulile răspunderii civile delictuale, deoarece partea responsabilă se identifică chiar cu victima.

Cât timp nu se pune problema angajării răspunderii civile delictuale a conducătorului auto față de sine însuși, este exclusă angajarea răspunderii civile pentru prejudiciile prin ricoșeu generate de fapta aceleiași conducător.

IX. **Jurisprudența Curții Constituționale**

La nivelul Curții Constituționale nu a fost identificată jurisprudența relevantă asupra problemei de drept în cauză.

X. **Raportul asupra recursului în interesul legii**

Prin rapoartele întocmite de judecătorii-raportori desemnați, conform art. 516 alin. (5) din Codul de procedură civilă, s-au exprimat două opinii, după cum urmează:

1. În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 50 alin. 3 din Legea nr. 136/1995 privind asigurările și reasigurările în România, dreptul la despăgubiri recunoscut soțului (soției) sau persoanelor care se află în întreținerea proprietarului ori conducătorului vehiculului asigurat, răspunzător de producerea accidentului, privește doar vătămările lor corporale, ca victime directe ale evenimentului rutier.

2. În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 50 alin. 3 din Legea nr. 136/1995 privind asigurările și reasigurările din România, soțul (soția) sau persoanele aflate în întreținerea proprietarului ori conducătorului vehiculului asigurat, răspunzător de producerea accidentului, au dreptul să obțină despăgubiri, ca urmare a decesului produs din culpa exclusivă a victimei înseși, în cazul de răspundere civilă obligatorie.

XI. **Înalta Curte de Casație și Justiție**

Recursul în interesul legii îndeplinește condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 514 și 515 din Codul de procedură civilă, fiind exercitat de un subiect de drept căruia legea îi recunoaște legitimare procesuală și având ca obiect o problemă de drept pentru care s-a făcut dovada că a fost soluționată în mod diferit, prin hotărâri judecătorești definitive (ori definitive și irevocabile) pronunțate de mai multe instanțe judecătorești de pe teritoriul țării.

Norma legală ce a generat divergența de jurisprudență — alin. 3 al art. 50 — a fost introdusă în corpul Legii nr. 136/1995 privind asigurările și reasigurările în România în anul 2004, prin Legea nr. 172/2004.

Expunerea de motive a actului normativ de modificare și completare face vorbire despre obligațiile asumate de România prin Documentul de poziție, cap. 3 — Libera circulație a serviciilor (aprobat în ședința Guvernului român la 6 decembrie 2001) și despre nevoia de aliniere a legislației naționale în materie de asigurări la legislația europeană în domeniu.

Așadar, un prim indiciu ar fi în sensul că reglementarea legală care interesează în cauză este rezultatul transpunerii în legislația națională a reglementării echivalente de la nivel european.

Observarea comparativă a textelor normative în discuție — art. 50 alin. 3 din Legea nr. 136/1995 și art. 12 alin. 2 din Directiva 2009/103/CE (în conținut identic cu art. 3 din Directiva 84/5/CEE, înlocuită în 2009 cu Directiva 2009/103/CE din rațiuni de unificare a reglementărilor existente la nivel european în materia asigurărilor) — relevă însă că, spre deosebire de reglementarea de la nivel european, cea din legea internă nu conține nicio precizare în privința tipului de prejudiciu pentru repararea căruia a fost recunoscut un drept la despăgubire pe seama asigurătorului de răspundere civilă obligatorie în favoarea soțului/soției ori persoanei aflate în întreținerea proprietarului sau conducătorului vehiculului asigurat, răspunzător de producerea accidentului.

Tocmai această omisiune a normei interne în indicarea, similar normei de nivel european, că, în cazul acestor subiecte, dreptul la reparație privește vătămările lor corporale („... nu vor fi excluși de la beneficiul asigurării, în privința pagubelor lor

corporale”) a stat la originea divergenței de jurisprudență, născând, în acest context, întrebarea dacă textul legal al art. 50 alin. 3 poate fi văzut ca o transpunere imperfectă a art. 3 al Directivei 84/5/CEE, dar care trebuie interpretat și aplicat în spiritul normei europene de inspirație, ori, dimpotrivă, dacă voința legiuitorului intern a fost aceea de a recunoaște drepturi la despăgubire familiei șoferului vinovat de accident mai largi chiar decât ale normei din directivă, așadar, pentru orice tip de prejudiciu și nu doar pentru cele limitate la vătămările corporale proprii.

Este cert însă că un răspuns convingător și lămuritor nu se poate rezuma la deducerea unei intenții de aliniere la legislația comunitară a legiuitorului național, plecându-se de la Declarația de poziție a României — act de voință al Guvernului român, atât timp cât norma legală în discuție a fost adoptată prin lege — act de voință al Parlamentului, care se poate îndepărta de la obiectivele urmărite de puterea executivă.

De aceea, o incursiune în principiile generale ale dreptului cu privire specială asupra materiei asigurării obligatorii de răspundere civilă este absolut necesară.

Cu titlu general, art. 2.223 alin. (1) din Codul civil stipulează că „în cazul asigurării de răspundere civilă, asiguratorul se obligă să plătească o despăgubire pentru prejudiciul de care asiguratul răspunde potrivit legii față de terțele persoane prejudiciate și pentru cheltuielile făcute de asigurat în procesul civil”.

Aceeași idee se regăsește exprimată și în conținutul legii speciale, respectiv art. 49 alin. 1 din Legea nr. 136/1995, care, în plus, identifică faptul ilicit cauzator de prejudicii ca fiind accidentul de vehicul.

Așadar, la nivel de principiu, asigurarea de răspundere civilă produsă prin accidente de vehicule reprezintă o garanție a persoanelor vătămăte prin accident și care aveau deschisă o acțiune în daune împotriva vinovatului de accident ori a moștenitorilor acestuia, că prejudiciul cauzat va fi reparat.

În același timp, această formă de asigurare reprezintă o modalitate prin care titularul asigurării își conservă patrimoniul prin transferarea către societatea de asigurări a obligației de reparare a prejudiciului cauzat în urma unui accident rutier produs din culpa sa, obligație care, în lipsa contractului de asigurare, i-ar fi revenit celui vinovat de producerea accidentului.

Așadar, pentru a fi antrenată răspunderea asiguratorului față de terța persoană păgubită, este necesară existența prealabilă a unei răspunderi civile a autorului faptei (asiguratul) față de aceeași persoană. Răspunderea asiguratorului nu este una de sine stătătoare, acesta putând deveni obligat față de victimă în baza legii doar în măsura în care o atare obligație — izvorâtă, de această dată, din răspunderea civilă delictuală — există și în sarcina conducătorului.

Riscul asigurat, adică evenimentul asigurat care dă naștere obligației asiguratorului de a plăti indemnizația de asigurare — despăgubirea —, constă în accidentul cauzator de prejudicii terțelor persoane pentru care, potrivit legii, se angajează răspunderea asiguratului sau a conducătorului vehiculului.

Înțelegerea exactă a conținutului și sensului reglementării art. 50 alin. 3 din Legea nr. 136/1995 presupune interpretarea sistematică a acestei norme legale în contextul întregii reglementări a art. 50, în concordanță cu condițiile legale ale angajării răspunderii asiguratorului și cu natura juridică proprie (mai sus redată) a acestui tip de asigurare.

Este de precizat că practica judiciară divergentă a vizat acea cazuistică în care membrii familiei conducătorului auto vinovat de producerea accidentului au pretins recunoașterea unui drept de dezdăunare pe seama asiguratorului pentru prejudiciile proprii decurgând din decesul șoferului, cum ar fi plata costurilor înmormântării, a daunelor morale cauzate de dispariția acestuia ori pierderea întreținerii de care beneficiau din partea victimei

directe a accidentului, instanțele judecătorești fiind unanime, în cazuistica analizată, în recunoașterea unui drept la dezdăunare acelorași subiecte pentru repararea prejudiciilor generate de vătămările lor corporale, așadar când acestea sunt ele însele victime directe ale accidentului.

Divergența vizează, prin urmare, cazul membrilor de familie prejudiciați (material și/sau moral) ca urmare a vătămării corporale sau decesului conducătorului auto vinovat de producerea accidentului, respectiv ceea ce doctrina și jurisprudența au denumit a fi prejudiciul prin ricoșeu, înțeles ca prejudiciu cauzat în mod indirect (și care își găsește în prezent o reglementare legală prin dispozițiile art. 1.390 și 1.392 din Codul civil).

Întrucât, la originea producerii lui, se regăsește una și aceeași faptă ilicită, este de neconceput repararea prejudiciului prin ricoșeu în absența întrunirii condițiilor răspunderii civile delictuale pentru repararea prejudiciului direct. Mai exact, cerința esențială pentru repararea prejudiciului prin ricoșeu este ca fapta ilicită cauzatoare să își mențină acest caracter (ilicit) și în ce privește victima directă.

Or, potrivit art. 50 alin. 1 din Legea nr. 136/1995, despăgubirile se acordă pentru sumele pe care asiguratul este obligat să le plătească cu titlu de dezdăunare și cheltuieli de judecată persoanelor păgubite prin vătămare corporală sau deces, precum și prin avarierea ori distrugerea de bunuri.

Pe de altă parte, art. 50 alin. 2 prevede că, în caz de vătămare corporală sau deces, despăgubirile se acordă atât pentru persoanele aflate în afara vehiculului care a produs accidentul, cât și pentru persoanele aflate în acel vehicul, cu excepția conducătorului vehiculului respectiv.

Excluderea conducătorului vehiculului din sfera „terțelor persoane păgubite”, la care se referă art. 49 din lege, are drept consecință faptul că asiguratorul nu datorează despăgubiri în caz de vătămare a sănătății sau pentru moartea asiguratului în accident și nici pentru avarierea sau distrugerea bunurilor sale, inclusiv a autovehiculului condus de el și care a provocat accidentul.

Această excludere nu este însă întâmplătoare și nu se justifică doar pe legătura contractuală asigurat — asigurator din raportul de asigurare (care, în cazul asigurării casco, spre exemplu, este chiar cea care stă la baza includerii în asigurare a bunurilor asiguratului), ci tocmai pe lipsa, în acest caz, a fundamentului asigurării de răspundere civilă, respectiv pe existența unei obligații de reparare a prejudiciului în sarcina conducătorului auto, izvorâtă din răspunderea civilă delictuală. Asiguratul nu poate avea răspundere civilă față de el însuși, așa încât asigurarea de răspundere este fără obiect. Acest lucru se întâmplă atunci când persoana victimei se confundă cu cea responsabilă de producerea faptei ilicite.

În tot acest context, recunoașterea unui drept la despăgubiri soțului/soției sau persoanelor care se află în întreținerea proprietarului ori conducătorului vehiculului asigurat, răspunzător de producerea accidentului, nu poate fi văzută decât ca menită să acopere acele prejudicii suferite de aceste subiecte decurgând din vătămările lor corporale, ca victime directe ale accidentului.

A admite că art. 50 alin. 3 din Legea nr. 136/1995 recunoaște un drept la despăgubiri membrilor familiei conducătorului auto vinovat de accident pentru repararea prejudiciilor indirecte, prin ricoșeu, provocate acestora (constând în cheltuieli cu spitalizarea și înmormântarea, acordarea întreținerii pe care acesta o presta în timpul vieții, daune morale pentru durerea pierderii unei ființe dragi) înseamnă a admite că asiguratorul trebuie să răspundă pentru repararea prejudiciilor indirecte ale faptei cauzatoare de prejudicii, atunci când nu este ținut, potrivit legii, la repararea prejudiciilor directe ale aceleiași fapțe, și mai ales, în absența fundamentului legal dat de existența unei

răspunderi civile delictuale a persoanei asigurate ori a celui ce a cauzat evenimentul rutier.

Or, precum s-a arătat, este reparabil un prejudiciu prin ricoșeu doar dacă sunt întrunite condițiile răspunderii civile și în cazul prejudiciului inițial.

În speță, prin ipoteză, deși există o victimă nemijlocită a faptei ilicite (conducătorul auto vătămat sau decedat), aceasta nu poate răspunde față de sine însăși, vătămarea sa corporală și/sau decesul fiind rezultate ale propriei sale fapte, și, prin urmare, este de neconceput să se discute despre răspunderea sa față de membrii propriei familii (în cele mai multe ipoteze de speță șoferul este și decedat). De altfel, atât sub reglementarea vechiului Cod civil, cât și sub cea a noului Cod civil, fapta victimei înseși este văzută ca una din cauzele înlăturării răspunderii civile delictuale.

În concluzie, cât timp nu se pune problema angajării răspunderii civile delictuale a conducătorului auto față de sine însuși, este exclusă angajarea răspunderii civile pentru prejudiciile prin ricoșeu generate membrilor familiei sale prin fapta aceluiași conducător.

Asigurătorul va fi însă ținut întotdeauna să despăgubească membrii familiei conducătorului vinovat de accident ori de câte ori aceștia sunt victime directe ale accidentului auto, așadar pentru repararea prejudiciilor lor corporale, și acesta este sensul propriu al normei legale aflate în analiză.

Este adevărat că, astfel văzute lucrurile, s-ar putea afirma că introducerea alin. 3 al art. 50 din Legea nr. 136/1995 nu a adus niciun beneficiu, deoarece situația juridică a acestor subiecte își găsea oricum rezolvare în dispozițiile preexistente ale art. 50 alin. 2 din aceeași lege.

Totuși, ca și în cazul reglementării prezente în directiva europeană, scopul tratării distincte a acestei categorii de subiecte a fost acela de a acorda membrilor familiei asiguratului, conducătorului auto sau oricărei altei persoane care poartă răspunderea producerii accidentului o protecție comparabilă cu cea de care se bucură alte terțe victime, spre a nu fi excluse de la acest beneficiu tocmai pe considerentul relației de rudenie dintre acestea și conducătorul vinovat.

Contrar celei de-a doua opinii jurisprudențiale, asigurarea reglementată în cap. III din Legea nr. 136/1995 nu este una pentru „bun” (autoturism sau autovehicul), ci pentru răspunderea civilă pentru prejudicii produse prin accidente de vehicule. Caracterul *intuitu rei* atribuit acestui tip de asigurare, explicat prin considerarea ca esențială, în vederea antrenării răspunderii asigurătorului, a implicării în accident a unui vehicul asigurat și identificat, caracter dedus și din reglementarea art. 51 din Legea nr. 136/1995, ignoră însăși esența asigurării în cauză, de a fi una pentru răspunderea civilă (sau pentru responsabilitate).

Într-adevăr, implicarea în accident a unui vehicul identificat și asigurat constituie una din condițiile antrenării răspunderii asigurătorului R.C.A., însă ceea ce este de esența acestui tip de asigurare este existența unui caz de răspundere civilă delictuală a autorului accidentului față de terțe persoane păgubite, în absența căruia răspunderea asigurătorului nu există (chiar în ipoteza realizării cazului asigurat prin mijlocirea unui vehicul identificat și asigurat).

Soluția legislativă consacrată prin dispozițiile art. 51 din Legea nr. 136/1995 — care reglementează cazul altor persoane care sunt cuprinse în asigurare decât asiguratul — nu se îndepărtează de la esența acestui tip de asigurare, deoarece pentru cazul celui care a condus vehiculul persoanei asigurate, cu sau fără voia și știința acesteia, răspunderea asigurătorului se fundamentează tot pe un caz de răspundere civilă delictuală, cu singura diferență că aceasta din urmă nu mai este legată în mod necesar de persoana asiguratului. În astfel de cazuri, asigurătorul R.C.A. răspunde față de terțele persoane păgubite

prin accident, indiferent de persoana care răspunde civil pentru paguba cauzată.

Așadar, cazurile reglementate de art. 51 din Legea nr. 136/1995 nu justifică atribuirea unui caracter *intuitu rei* acestui tip de asigurare precum s-a susținut prin cea de-a doua soluție jurisprudențială și, prin urmare, nu poate fi astfel justificată antrenarea răspunderii asigurătorului R.C.A. față de terțe persoane păgubite prin accident, în absența fundamentului legal dat de existența unei răspunderi civile delictuale.

Argumentul utilizat de instanțele ce au conturat cea de-a doua soluție jurisprudențială, în sensul că, în acțiunile deduse judecătii, subiectele vizate de norma art. 50 alin. 3 din Legea nr. 136/1995 nu se subrogă în drepturile conducătorului auto vinovat și nu pretind recunoașterea unui drept la despăgubiri în calitate de succesori legali ai acestuia, ci solicită despăgubiri pentru prejudiciul propriu, înfățișând un drept propriu la reparație, este corect, dar nu și în măsură să le fundamenteze soluția.

Într-adevăr, victima unui prejudiciu prin ricoșeu are un drept propriu la despăgubire, iar nu un drept transmis din patrimoniul victimei imediate. Relația de interdependență în care se află prejudiciul direct și prejudiciul prin ricoșeu, regăsită în originea comună a aceleiași fapte ilicite generatoare, nu face posibilă însă o situație de reparare a prejudiciului prin ricoșeu în ipoteza neîntrunirii condițiilor răspunderii civile delictuale pentru repararea prejudiciului direct.

Este acesta chiar cazul despăgubirilor solicitate de soțul/soția ori de cei aflați în întreținerea conducătorului auto vinovat de accident, justificate prin vătămarea corporală ori decesul acestuia (iar nu în calitate de victime directe ale accidentului), despăgubiri menite să acopere prejudiciul propriu, dar indirect (prin ricoșeu), cauzat lor.

Având în vedere că nașterea obligației asigurătorului R.C.A. este condiționată de întrunirea cerințelor de reparare a prejudiciului respectiv în temeiul răspunderii civile delictuale a conducătorului auto, următoarele concluzii pot fi deduse pe baza celor prezentate mai sus:

— conducătorul auto nu răspunde delictual pentru prejudiciul imediat pe care și-l cauzează sieși prin fapta proprie. De altfel, pe acest temei, dispozițiile art. 50 alin. 2 din Legea nr. 136/1995 îl și exclud expres pe acesta din sfera beneficiarilor de despăgubiri de la asigurător;

— conducătorul auto nu va răspunde delictual pentru prejudiciul mediat suferit de membrii săi de familie ca urmare a prejudiciului inițial;

— este exclusă nașterea obligației legale a asigurătorului R.C.A. de acoperire a prejudiciului prin ricoșeu suferit de membrii familiei conducătorului vehiculului asigurat.

Concluzia care se impune, de asemenea, în urma acestei analize este aceea că dispozițiile art. 50 alin. 3 din Legea nr. 136/1995 sunt mai degrabă rezultat al unei transpuneri imperfecte a art. 3 din Directiva 84/5/CEE, actualul art. 12 alin. 2 din Directiva 2009/103/CE, dar că, chiar astfel fiind, interpretarea și aplicarea acestora nu pot avea loc decât în sensul normei europene de inspirație, respectiv că dreptul la despăgubiri recunoscut soțului (soției) sau persoanelor aflate în întreținerea proprietarului ori conducătorului vehiculului asigurat, răspunzător de producerea accidentului, vizează propriile vătămări corporale cauzate lor în accident, iar nu prejudiciile prin ricoșeu, ca urmare a vătămării corporale sau decesului autorului accidentului.

O interpretare contrară, respectiv că, în lipsa oricărei limitări din norma legală, trebuie înțeles că dreptul recunoscut acestei categorii de subiecte vizează repararea oricărui tip de prejudiciu (direct, dar și cel prin ricoșeu), conduce spre o soluție inacceptabilă din punctul de vedere al dreptului intern și, implicit, la un rezultat de modificare a regulilor de funcționare a asigurării

obligatorii de răspundere civilă pentru prejudicii produse prin accidente de vehicule, incompatibilă cu natura juridică proprie acesteia (respectiv, nașterea obligației asigurătorului de dezdăunare pentru prejudicii de care conducătorul auto — fie el asigurat ori terț care utilizează vehiculul persoanei asigurate — nu poate fi ținut să răspundă).

Așa cum explică avocatul general în concluziile sale prezentate în fața Curții de Justiție a Uniunii Europene în Cauza C-300/10 (ce face parte dintr-o serie de cauze trimise curții spre soluționare în procedura întrebării preliminare de către instanțele portugheze, a se vedea ordonanțele pronunțate în cauzele C-229/10, C-362/11, C-486/11, C-96/12), directivele din materia asigurărilor de răspundere civilă auto nu au drept scop armonizarea regimurilor de răspundere civilă ale statelor membre, nici criteriile de stabilire a răspunderii pentru pagubele materiale rezultate în urma unui accident de circulație și nici întinderea răspunderii, acestea neintrând în domeniul de aplicare al directivelor în cauză.

Așadar, nu s-ar putea atribui legiuitorului intern voința de a se îndepărta de la soluția din norma europeană de inspirație și de a consacra drepturi mai largi categoriei de subiecte în discuție, întrucât ar însemna să se accepte că, în procesul de transpunere a unei directive de reglementare a materiei asigurărilor, legiuitorul național ar fi intervenit în vederea modificării regulilor în materie de răspundere civilă delictuală.

În sfârșit, s-ar ajunge pe această cale la alterarea naturii juridice proprii asigurării obligatorii de răspundere civilă pentru prejudicii produse prin accidente de vehicule, care s-ar transforma într-o veritabilă asigurare de viață, întrucât s-ar ajunge ca soțul (soția) ori cel aflat în întreținerea conducătorului auto asigurat și vinovat de accident să fie despăgubit în temeiul asigurării obligatorii de răspundere civilă delictuală pentru cazul de moarte a soțului/întreținătorului, ceea ce contravine naturii proprii a acestui tip de asigurare, astfel cum este conturat actual prin normele art. 2.223 alin. (1) din Codul civil și art. 49 alin. (1) din Legea nr. 136/1995.

Pentru considerentele arătate, în temeiul art. 517 cu referire la art. 514 din Codul de procedură civilă,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Admite recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Alba Iulia.

Stabilește că, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 50 alin. 3 din Legea nr. 136/1995 privind asigurările și reasigurările în România, cu modificările și completările ulterioare, dreptul la despăgubiri recunoscut soțului (soției) sau persoanelor care se află în întreținerea proprietarului ori conducătorului vehiculului asigurat, răspunzător de producerea accidentului, privește doar vătămările lor corporale, ca victime directe ale evenimentului rutier.

Obligatorie, potrivit art. 517 alin. (4) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 26 octombrie 2015.

VICEPREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

IULIA CRISTINA TARCEA

Magistrat-asistent,

Ileana Peligrad

EDITOR: GUVERNUL ROMÂNIEI

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.70, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72

Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

